Bilimsel Süreç Basamaklar?n? Kullanmaya Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bilimsel Süreç Basamaklar?n? Kullanmaya Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17806

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bilimsel Süreç Basamaklar?n? Kullanmaya Yönelik Tutum Ölçe?i, bireylerin bilimsel yöntemin temel ad?mlar?n? kullanma ve uygulama süreçlerine kar?? geli?tirdikleri duygusal, bili?sel ve davran??sal e?ilimleri ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Mehtap Y?ld?r?m taraf?ndan 2016 y?l?nda geli?tirilen bu ölçek, tek boyutlu bir yap?ya sahiptir ve 33 maddeden olu?maktad?r. Ölçe?in güvenirlik analizleri sonucunda yüksek düzeyde iç tutarl?l?k (Cronbach Alpha: α**=.94**) ve zamana kar?? kararl?l?k (Test-Tekrar Test Korelasyonu: **r=.91**) gösterdi?i kan?tlanm??t?r. Geçerlik çal??malar? ise faktör analizine uygunlu?un yüksek oldu?unu ortaya koymu?tur.

Anahtar Kelimeler

Tutum Ölçe?i, Bilimsel Süreç Basamaklar?, Ölçek Geli?tirme, Geçerlik, Güvenirlik, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Mehtap Y?ld?r?m

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin bilimsel ara?t?rma ve problem çözme süreçlerinde yer alan ad?mlar? (gözlem yapma, hipotez kurma, deney tasarlama, veri toplama ve yorumlama gibi) kullanmaya yönelik sahip olduklar? tutum düzeylerini belirlemektir. Bu tutumlar?n ölçülmesi, e?itim ortamlar?nda bilimsel okuryazarl???n ve bilimsel dü?ünme becerilerinin geli?imini destekleyen e?itim stratejilerinin planlanmas? aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, kat?l?mc?lar?n bilimsel süreç basamaklar?n? kullanmaya kar?? gösterdikleri genel e?ilimi ölçen **tek boyutlu** bir yap?ya sahiptir. Bu yap?, bireyin bilimsel yöntemleri uygulama konusundaki isteklili?ini, bu süreçlerden keyif alma derecesini ve bu yöntemlerin önemine dair inanc?n? içermektedir. Ölçek, özellikle bilimsel yöntemlerin günlük ya?amda ve akademik ba?lamda benimsenmesine odaklanmaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, ke?fedici faktör analizi (KFA) kullan?larak incelenmi?tir. Analiz öncesinde, verilerin faktör analizine uygunlu?unu belirlemek amac?yla **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** ve **Bartlett Küresellik Testi** uygulanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Elde edilen sonuçlar, ölçe?in yap?sal yeterlili?ini desteklemektedir. KMO de?eri **.94** olarak bulunmu?tur. Kaiser (1974) taraf?ndan belirtilen .60 e?i?inin oldukça üzerinde olan bu de?er, maddeler aras?ndaki iç tutarl?l???n yüksek oldu?unu ve verilerin faktör analizi için mükemmel derecede uygun oldu?unu göstermektedir. Bartlett Testi sonucunda ise anlaml?l?k düzeyi **p=.00** olarak tespit edilmi?tir. Bu anlaml? sonuç, maddelerin faktör analizi için uygun bir örüntü olu?turdu?unu ve evrendeki da??l?m?n normal oldu?unu teyit ederek, analize devam edilmesi için yeterli gerekçeyi sa?lam??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar? iki temel yöntemle gerçekle?tirilmi?tir: ?ç tutarl?k katsay?s? (Cronbach Alpha) ve test-tekrar test korelasyonu.

Faktör analizi sonucunda son ?ekli verilen 33 maddelik ölçe?in **Cronbach Alpha** iç tutarl?k katsay?s? α**=.94** olarak hesaplanm??t?r. Bryman & Cramer (2005) taraf?ndan kabul edilen minimum güvenirlik e?i?i olan α=.70 de?erinin çok üzerinde olan bu sonuç, ölçe?in maddeleri aras?nda yüksek derecede bir iç tutarl?l?k oldu?unu ve ölçe?in güvenilir oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? kararl?l???n? ölçmek amac?yla **test tekrar test korelasyonu** hesaplanm??t?r. Ölçek, ayn? kat?l?mc? grubuna iki hafta arayla tekrar uygulanm??t?r (?lk uygulama N=321; ?kinci uygulama N=225). ?ki testteki toplam puanlar aras?ndaki kar??la?t?rmada SPSS program? ile hesaplanan **Pearson Momentler Çarp?m? Korelasyon De?eri r=.91** olarak bulunmu?tur. Mayer (2013) gibi uzmanlarca yeterli kabul edilen bu yüksek korelasyon de?eri, ölçe?in zaman içinde oldukça iyi bir kararl?l??a ve güvenirli?e sahip oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, geli?tirme çal??mas? sonucunda **tek boyutlu** bir yap?ya sahip olacak ?ekilde nihai formunu alm??t?r. Faktör analizine ba?lanmadan önce gerçekle?tirilen KMO ve Bartlett Testleri, verilerin bu analiz yöntemi için uygunlu?unu do?rulam??t?r (KMO=.94, p=.00). Bu sonuçlar, maddelerin tek bir temel psikolojik yap?y? ölçmek üzere ba?ar?l? bir ?ekilde grupland???n? ve ölçe?in yap?sal bütünlü?ünün korundu?unu göstermi?tir.

Araç Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (Tutum Ölçe?i)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (1=Kesinlikle Kat?lm?yorum - 5=Kesinlikle Kat?l?yorum)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kullan?labilir Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: E?itim alan ö?renciler veya bilimsel süreçlere maruz kalan bireyler.

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Genellikle ortaokul, lise veya üniversite ö?rencileri için uygundur).

Popülasyon Detaylar?: Güvenirlik çal??mas? 321 kat?l?mc? ile ba?lam??, test-tekrar test uygulamas? 225 ki?i üzerinden de?erlendirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-Report) temelli tutum de?erlendirmesi.

Anahtar Kelimeler

Bilimsel Yöntem, Tutum, KMO, Bartlett Testi, Cronbach Alpha, Pearson Korelasyonu.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mehtap Y?ld?r?m

?leti?im E-postas?: mehtapcanan1983@gmail.com

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?il.

Kurumsal E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?il.

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il.

?zinler, Ücret ve Uygulama Y?l?

Ölçek, Mehtap Y?ld?r?m taraf?ndan 2016 y?l?nda geli?tirilmi? ve yay?mlanm??t?r. Ölçe?in akademik ve e?itim amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir.

Ölçe?in orijinal makalesi ve detaylar?na ?u DOI adresi üzerinden eri?ilebilir: http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2016.014.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: bilimsel-surec-basamaklarini-kullanmaya-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Y?ld?r?m, M. (2016). Bilimsel Süreç Basamaklar?n? Kullanmaya Yönelik Tutum Ölçe?i Geli?tirme Çal??mas?. *Pegem E?itim ve Ö?retim Dergisi*, 6(2), 255-276. http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2016.014.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bryman, A., & Cramer, D. (2005). *Quantitative data analysis with SPSS 12 and 13: A guide for social scientists*. Routledge.
Kaiser, H. F. (1974). An index of factorial simplicity. *Psychometrika*, 39(1), 31-36.
Mayer, R. E. (2013). *Learning and instruction*. Pearson Education, Limited.

Bilimsel Süreç Basamaklar?n? Kullanmaya Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Tek boyut ve 33 madde: ?lk kez gördü?üm bir canl?y? büyüteç kullanarak incelemek ho?uma gider.

ARABPSYCHOLOGY.COM